

Εργαστήρι 7 / Sonderkommandos και αντίσταση

Έγγρ.1 Οι φωτογραφίες τραβήχτηκαν στο τέλος του καλοκαιριού του 1944 από έναν Έλληνα Εβραίο των *sonderkommando*¹, τον *Αλμπέρτο Ερρέρα* («Άλεξ»)

Μέλη των *sonderkommandos* αφαιρούν τα σώματα από το θάλαμο αερίων και τα καίνε σε υπαίθριο χώρο

1. Ειδική μονάδα εργασίας που αποτελείται από Εβραίους κρατουμένους, οι οποίοι χρησιμοποιούνται ως εργάτες στα κέντρα εξόντωσης του Άουσβιτς

Γυναίκες σπρώχνονται προς το θάλαμο αερίων του Κρεματορίου V στο Μπίρκεναου

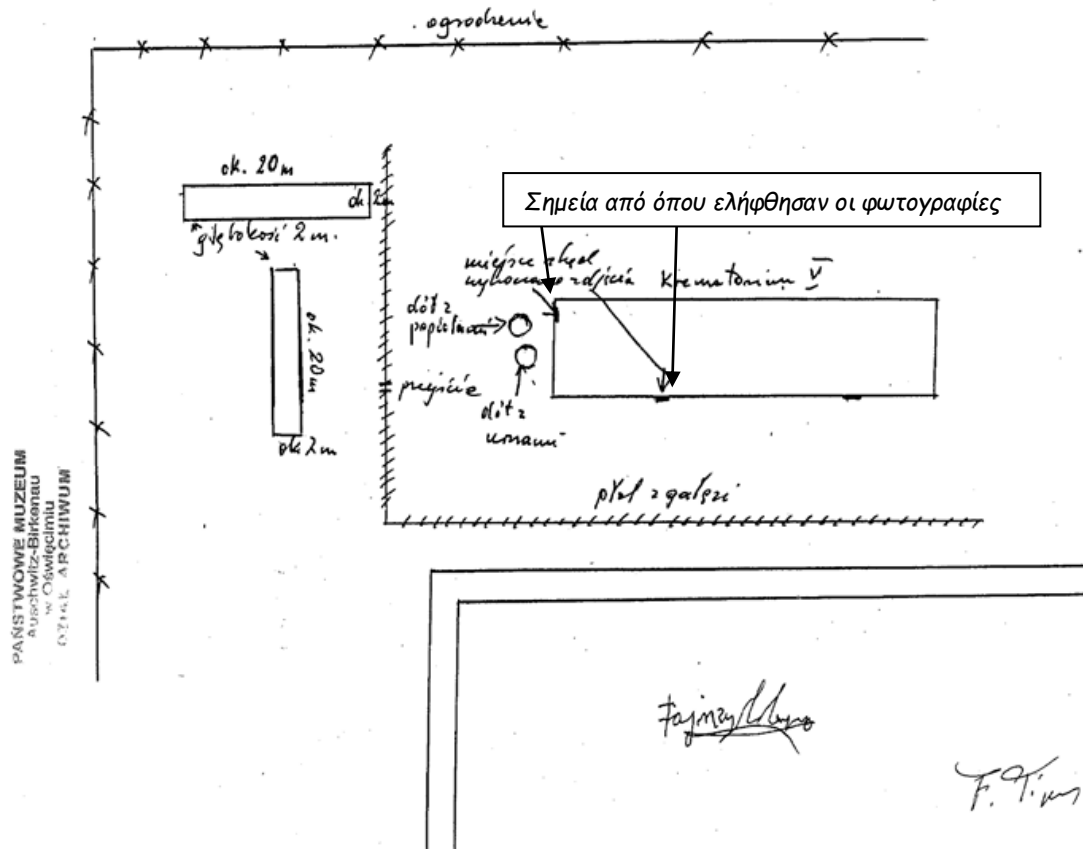
Έγγρ. 2 Μαρτυρία του Alter Fajnzylberg

« Οι φωτογραφίες αυτές τραβήχτηκαν από μια οργανωμένη ομάδα 4 - 5 ατόμων από το Κρεματόριο V, τον Alex από την Ελλάδα, τον Shlomo Dragou και τον αδελφό του Yosel. Όταν ξαναγύρισα στο στρατόπεδο, ξαναέδωσα το φιλμ στον Dawid Szmulewski.

Ο Alex από την Ελλάδα τράβηξε τις φωτογραφίες αλλά δεν μπορώ να θυμηθώ το όνομά του. Πέθανε σε μια απόδραση που είχε οργανώσει κατά τη διάρκεια της μεταφοράς της τέφρας των ανθρώπων που είχαν αποτεφρωθεί (...) Δεν θυμάμαι που έχουν θαφτεί η φωτογραφική μηχανή και άλλα έγγραφα, γιατί ο Alex έκανε όλη τη δουλειά. »

Alter Fajnzylberg, Επιστολή στο Κρατικό Μουσείο Άουσβιτς, Μάης 1978, παράθεμα του Alban Perrin στο Συμπόσιο *Écrits au cœur de la catastrophe*.

Έγγραφο 3 Χάρτης του Κρεματορίου V που καταρτίστηκε το 1985 από τον ιστορικό του Κρατικού Μουσείου Άουσβιτς-Μπίρκεναου Franciszek PIPER, με βάση την προφορική μαρτυρία του Alter Fajnzylberg, επιζώντα των Sonderkommando

Πηγή: Αρχεία του Κρατικού Μουσείου Άουσβιτς-Μπίρκεναου. Δηλώσεις 113

Έγγραφο 4 Μαρτυρία του Σλόμο Βενέτσια¹ για την εξέγερση των Sonderkommando τον Οκτώβριο του 1944

« Η ιδέα της εξέγερσης υπήρχε ήδη πολύ πριν φτάσω στο στρατόπεδο. (...) Η εξέγερση θα ξέσπαγε στις 6μμ. Εκείνη την ημέρα, κατά τις δύο το απόγευμα, ένα κομμάτι εκτοπισμένων έφτασε στη ράμπα (...). Αλλά αυτή τη φορά κανείς δεν κουνήθηκε, κανείς δεν ήρθε. Δεν καταλαβαίναμε γιατί αυτό κομμάτι έμενε εκεί, χωρίς να ασχοληθεί κανείς μαζί του. Αργότερα, μάθαμε ότι την ίδια στιγμή, ένας αξιωματικός των SS και δύο υπαξιωματικοί είχαν πάει στο Κρεματόριο IV και είχαν καλέσει με τον αριθμό τους διακόσιους άνδρες των Sonderkommando, με τη διαταγή να κατέβουν. Οι άνδρες που ετοιμάζονταν για την εξέγερση σκέφτηκαν ότι οι Γερμανοί τους υποψιάζονταν και ήθελαν να τους εξοντώσουν πριν ξεσπάσει η εξέγερση. Κανείς δεν δέχτηκε να κατέβει. (...)

Ο αδελφός μου (...) μου είπε ότι οι άνδρες του Κρεματορίου IV είχαν βάλει φωτιά σε ένα στρώμα και αυτό πυροδότησε πρόωρα την εξέγερση, καθώς ήταν πεπεισμένοι ότι κάποιος τους είχε προδώσει. Φαίνεται ότι πριν φθάσουν οι ενισχύσεις, πρόλαβαν να σκοτώσουν τρεις Γερμανούς. Πυρπόλησαν το Κρεματόριο και προσπάθησαν να διαφύγουν. Σχεδόν όλοι όμως σκοτώθηκαν επί τόπου. »

Απόσπασμα από το βιβλίο «Sonderkommando Μέσα στην κόλαση των θαλάμων αερίου» του Σλόμο Βενέτσια, εκδ. Albin Michel (στα γαλλικά), 2007

1. Ο Σλόμο Βενέτσια, από την ιταλική εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης, εκτοπίστηκε από την Αθήνα και έφθασε στις 11 Απριλίου του 1944 στο Άουσβιτς-Μπίρκεναου, όπου εντάχθηκε στο σώμα των ειδικών μονάδων των SS που ήταν επιφορτισμένες από τους SS να αδειάζουν τους θαλάμους αερίων και να καίνε τα σώματα των θυμάτων.